

Vergaderjaar 2016–2017

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 398

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 1 mei 2017

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 19 april 2017 over de geannoteerde agenda voor de informele Raad voor Concurrentievermogen op 3 mei 2017 (Kamerstuk 21 501-30, nr. 396).

De vragen en opmerkingen zijn op 26 april 2017 aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgelegd. Bij brief van 1 mei 2017 zijn de vragen beantwoord.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Ziengs

De adjunct-griffier van de commissie,
Konings

Inhoudsopgave	Blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris	4

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben een aantal vragen over de informele Raad voor Concurrentievermogen op 3 mei 2017 in Malta.

De leden van de CDA-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat de Raad een kort debat zal voeren over Euro-mediterrane samenwerking op het terrein van onderzoek en innovatie. Deze leden lezen dat het debat met name zal gaan over het nieuwe initiatief «Partnerschap voor onderzoek en innovatie in het Middellandse Zeegebied» (PRIMA). Hoe kijken de verschillende lidstaten tegen dit nieuwe initiatief aan? Zij lezen dat het initiatief mede gefinancierd wordt door de Europese Unie. Hoe gaat deze financiering eruit zien en welke lidstaten kunnen hiervan gebruik maken? Kan de Staatssecretaris tevens aangeven of Nederlandse bedrijven of instanties innovaties ontwikkelen op het gebied van waterhulpbronnen en voedselsystemen die de stabiliteit in Noord-Afrikaanse landen zouden kunnen vergroten? Zo ja, worden deze initiatieven bij PRIMA betrokken of zijn er andere manieren om deze Nederlandse innovaties te kunnen stimuleren? De leden van de CDA-fractie zijn verder benieuwd of (duurzame) energieopwekking ook wordt betrokken bij het PRIMA-initiatief. Op welke manier zou de overvloed aan zon in het Middellandse Zeegebied en het eventueel aangrenzend Europa hier met innovatieve ontwikkelingen van kunnen profiteren? Tevens vragen deze leden hoe het is gesteld met uitwisseling tussen onderzoeks- en wetenschappelijke instellingen van EU-lidstaten en landen grenzend ten zuiden van de Middellandse Zee.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Raad ook zal debatteren over de innovatiekloof in Europa, specifiek over toekenning van financiering uit Horizon 2020. Deze leden lezen dat bepaalde lidstaten vinden dat bij de toekenning van financiering uit Horizon 2020 rekening zou moeten worden gehouden met geografische spreiding. Welke lidstaten zijn dit en welke argumentatie gebruiken zij hiervoor? Is de enige argumentatie van deze lidstaten dat zij van mening zijn dat zij een onevenredig klein aandeel van het Horizon 2020-budget ontvangen? Is de Staatssecretaris bereid om tijdens de Raad de aangedragen argumentatie van deze lidstaten kritisch te toetsen? Acht de Staatssecretaris de kans groot dat een meerderheid van de lidstaten het idee steunt om bij toekenning van financiering uit Horizon 2020 rekening te houden met geografische spreiding? Op welke manier gaat de Staatssecretaris ervoor zorgen dat excellentie, naast impact, als belangrijkste criterium blijft gelden voor het toekennen van financiering voor onderzoek en innovatie? Tot slot vragen deze leden welke oplossing de Staatssecretaris tijdens de Raad zal gaan aandragen om de genoemde innovatiekloof in Europa te dichten.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie danken de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de geannoteerde agenda van de informele raad. Deze leden hebben met belangstelling kennisgenomen van de te

bespreken thema's op de informele Raad en hebben hierover nog enkele vragen.

Allereerst vinden de leden van de D66-fractie het goed te vernemen dat de Europese landen in de mediterrane zone de te verwachte gevolgen van klimaatverandering onder meer benaderen door een gezamenlijk publiek onderzoeksprogramma op te willen zetten. Het rapport «Climate Change, impact and vulnerability in Europe» van het Europees Milieuagentschap (EMA) uit 2016 liet al zien welke verstrekkende gevolgen klimaatverandering kan gaan hebben voor de landen rond de Middellandse Zee. Deze leden zien uit naar de stukken die in aanloop naar de formele Raad van 30 mei 2017 aangaande PRIMA ter beschikking worden gesteld.

In de geannoteerde agenda merkt de Staatssecretaris op dat het Maltees voorzitterschap omtrent dit thema daags na de informele raad een aparte ministeriële conferentie organiseert. Hier wordt opgemerkt dat vooral mediterrane landen deelnemen aan deze conferentie. De vraag is in hoeverre Nederland, al dan niet als waarnemer, betrokken is bij deze conferentie. Ziet de Staatssecretaris een rol voor Nederland om betrokkenheid van Nederlandse instituten bij de omgang met klimaatverandering in het Middellandse Zeegebied te bevorderen? De leden van de D66-fractie denken hierbij met name aan kennis over en lopend onderzoek ten aanzien van gewasopbrengsten, bijvoorbeeld van de Wageningen Universiteit (WUR), en kennis over watermanagement.

De leden van de D66-fractie hebben eveneens met belangstelling kennisgenomen van het feit dat de zogenaamde kenniskloof is geagendeerd. De positie van Nederland in dit debat over Horizon 2020 is helder en wordt gesteund door deze leden: onderzoeksgeld moet niet enkel op geografische basis worden toegekend. Wat deze leden betreft moet onderzoek echter de rode draad zijn in alle Europese investeringsprogramma's en zou dat ook de boodschap moeten zijn van Nederland bij het bespreken van de situatie dat bepaalde landen netto-betaler zijn van dit specifieke investeringsprogramma, waar veel van die landen juist netto-ontvanger zijn van andere Europese investeringsprogramma's. Deelt de Staatssecretaris deze inzet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de aanstaande informele Raad voor Concurrentievermogen. Zij hebben hierover een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat aan de ministeriële conferentie over Euro-mediterrane samenwerking op het gebied van water en voedsel hoofdzakelijk mediterrane landen deel zullen nemen. Deze leden zijn benieuwd of de Staatssecretaris van mening is dat Nederlandse expertise op het gebied van waterbeheer en voedselproductie van waarde zal zijn binnen het op te zetten onderzoeksprogramma PRIMA. Indien het geval is, verzoeken zij de Staatssecretaris toe te lichten op welke wijze dit zal geschieden, welke budgetten hiervoor beschikbaar worden gesteld en of dit toegankelijk is voor zowel onderzoekers als bedrijven.

De leden van de SP-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat Nederland van mening is dat landen die een onevenredig laag aandeel hebben in de toegekende Horizon 2020-projecten zelf op nationaal niveau capaciteit moeten opbouwen, zodat zij beter in staat zijn deel te nemen aan projecten. Deze leden zijn benieuwd of de inzet van de structuurfondsen wat de Staatssecretaris betreft voldoende zullen zijn om de

randvoorwaarden in deze landen op orde te brengen en of naar de mening van de Staatssecretaris deze structuurfondsen sinds de toetreding van deze landen tot de Unie reeds hebben geleid tot een inhaalslag. Tevens zijn deze leden benieuwd of de deelname van de betreffende landen in de afgelopen jaren een stijgende lijn heeft vertoond en of hun deelname aan Horizon 2020 verbeterd is ten opzichte van hun deelname aan bijvoorbeeld het zesde Kaderprogramma.

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris

Ik heb met interesse kennisgenomen van de vragen van de leden van de fracties van CDA, D66 en SP en dank de leden voor hun inbreng. Hieronder wordt ingegaan op de vragen in de volgorde van het verslag.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat de Raad een kort debat zal voeren over Euro-mediterrane samenwerking op het terrein van onderzoek en innovatie. Deze leden lezen dat het debat met name zal gaan over het nieuwe initiatief «Partnerschap voor onderzoek en innovatie in het Middellandse Zeegebied» (PRIMA). Hoe kijken de verschillende lidstaten tegen dit nieuwe initiatief aan?

Een aantal lidstaten in met name Zuid- en Midden-Europa is groot voorstander van PRIMA. Ook een aantal Noord-Europese landen doet mee aan dit initiatief, waaronder bijvoorbeeld Duitsland. De andere EU-lidstaten zijn geen tegenstander van het initiatief, maar leveren geen nationale bijdrage aan PRIMA. Wel willen deze landen, net als Nederland, dat er binnen PRIMA mogelijkheden blijven bestaan voor participatie van hun nationale kennisinstellingen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat het initiatief mede gefinancierd wordt door de Europese Unie. Hoe gaat deze financiering eruit zien en welke lidstaten kunnen hiervan gebruik maken?

Zoals gebruikelijk bij initiatieven op basis van artikel 185 van het VWEU is de EU-financiering gekoppeld aan de eigen inleg van de participerende lidstaten. De aan PRIMA deelnemende landen hebben gezamenlijk een bedrag van € 220 miljoen toegezegd, over een periode van tien jaar. De nationale inbreng van deze landen komt alleen ten gunste van de eigen nationale onderzoeksinstellingen. Daarnaast vragen deze landen een bijdrage van maximaal € 220 miljoen over tien jaar aan de Europese Commissie. Dit budget wordt besteed aan openbaar aan te besteden onderzoeksprojecten van in de voornaamste plaats instellingen uit de aan PRIMA deelnemende landen en aan de coördinatie, waarvoor 6,5 procent van het totale budget wordt uitgetrokken. Kennisinstellingen in niet deelnemende lidstaten komen in aanmerking voor financiering wanneer zij al in een EU-structuur of -entiteit werken of wanneer zij samenwerken met een instelling uit een van de deelnemende landen en daarvoor ook zelf middelen meebrengen. De bijdrage van de EU zal gevonden worden in het Europese Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie (op dit moment Horizon 2020), vooral in de pijler «Maatschappelijke Uitdagingen» (Kamerstuk 32 637, nr. 90).

De leden van de CDA-fractie vragen of de Staatssecretaris tevens kan aangeven of Nederlandse bedrijven of instanties innovaties ontwikkelen op het gebied van waterhulpbronnen en voedselsystemen die de stabiliteit in Noord-Afrikaanse landen zouden kunnen vergroten. Zo ja, worden deze initiatieven bij PRIMA betrokken of zijn er andere manieren om deze Nederlandse innovaties te kunnen stimuleren?

In Nederland bestaat veel excellente kennis op het gebied van water en landbouw die bij kan dragen aan de noodzakelijke oplossingen voor de vraagstukken in het Middellandse Zeegebied. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de initiatieven rond zilte landbouw of de «growbox» (tevens Nationaal lcoon). Nederland heeft zich dan ook ingezet voor een open en competitieve toegang tot het communautaire deel van de financiering van PRIMA, zodat partijen met gerelateerde expertise in niet-deelnemende lidstaten ook kunnen participeren. Dit wordt in het huidige voorstel mogelijk gemaakt onder bepaalde voorwaarden.

PRIMA is gezien de sterk op de regio georiënteerde structuur van het programma niet het meest voor de hand liggende instrument om innovaties op het gebied van waterhulpbronnen en voedselsystemen in Nederland te stimuleren. Hier leent in Horizon 2020 bijvoorbeeld de maatschappelijke uitdaging «Voedselveiligheid, duurzame landbouw, marien en maritiem onderzoek, bioeconomie» zich beter voor (bijlage bij Kamerstuk 32 637, nr. 90).

De leden van de CDA-fractie zijn verder benieuwd of (duurzame) energie-opwekking ook wordt betrokken bij het PRIMA-initiatief. Op welke manier zou de overvloed aan zon in het Middellandse Zeegebied en het eventueel aangrenzend Europa hier met innovatieve ontwikkelingen van kunnen profiteren?

Hoewel PRIMA zich voornamelijk richt op landbouw en water is de breedte van het initiatief zodanig dat ook klimaatvriendelijke energiesystemen er onder zouden kunnen vallen. De uiteindelijke keuze voor de onderwerpen van specifieke projecten wordt door de betrokken landen gemaakt.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe het is gesteld met uitwisseling tussen onderzoeks- en wetenschappelijke instellingen van EU-lidstaten en landen grenzend ten zuiden van de Middellandse Zee.

Het Europese Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie faciliteert samenwerking met landen die geen lid zijn van de EU (zogenaamde «derde landen»), waaronder landen ten zuiden van de Middellandse Zee. In het vorige Kaderprogramma (KP7) zijn uit het programma voor internationale samenwerking samenwerkingsprojecten gefinancierd met de landen ten zuiden van de Middellandse Zee ter waarde van ongeveer € 17 miljoen. In het huidige Kaderprogramma (Horizon 2020) zijn de mogelijkheden om financiering aan te vragen thematisch verdeeld over het programma. Het PRIMA-initiatief, dat zich richt op innovatieve oplossingen voor de uitdagingen op het gebied van landbouw, voedselindustrie en watergebruik, is een goed voorbeeld van de manier waarop het partnerschap wordt bevorderd tussen de EU en de landen ten zuiden van de Middellandse Zee. Dit initiatief zal structurele samenwerking tussen kennisinstellingen in de regio ondersteunen. Andere voorbeelden van omvangrijke samenwerkingsverbanden met ondermeer Noord-Afrikaanse landen zijn LEAP-Agri en ERAFRICA (onder KP7). Aan deze samenwerkingsverbanden doet ook Nederland, via NWO, mee.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Raad ook zal debatteren over de innovatiekloof in Europa, specifiek over toekenning van financiering uit Horizon 2020. Deze leden lezen dat bepaalde lidstaten vinden dat bij de toekenning van financiering uit Horizon 2020 rekening zou moeten worden gehouden met geografische spreiding. Welke lidstaten zijn dit en welke argumentatie gebruiken zij hiervoor? Is de enige argumentatie van deze lidstaten dat zij van mening zijn dat zij een onevenredig klein aandeel van het Horizon 2020-budget ontvangen? Is de

Staatssecretaris bereid om tijdens de Raad de aangedragen argumentatie van deze lidstaten kritisch te toetsen?

Het pleidooi voor geografische spreiding voor financiering uit Horizon 2020, het Kaderprogramma voor Onderzoek- en Innovatie, wordt gehouden door Europese lidstaten die zelf minder onderzoek- en innovatie-intensief zijn. Het betreft veelal later tot de EU toegetreden lidstaten wiens nationale onderzoeks- en innovatiesystemen nog in ontwikkeling zijn. Zij vinden dat het huidige Kaderprogramma beperkt toegankelijk is voor nieuwe deelnemers, waardoor zij een onevenredig klein aandeel van het Horizon 2020-budget zouden ontvangen. Nederland deelt deze mening niet, aangezien bij de toekenning van financiering enkel excellentie en impact criteria zijn en daarmee nieuwe deelnemers evenveel mogelijkheden hebben als oude deelnemers. Om die reden zal Nederland tijdens de Raad aangedragen argumentatie kritisch toetsen, met het Nederlandse position paper voor de tussentijdse evaluatie van Horizon 2020 als uitgangspunt.

De leden van de CDA-fractie vragen of de Staatssecretaris de kans groot acht dat een meerderheid van de lidstaten het idee steunt om bij toekenning van financiering uit Horizon 2020 rekening te houden met geografische spreiding.

De discussie in de Raad moet worden gezien als een eerste gedachtwisseling in aanloop naar het volgende Kaderprogramma dat vanaf 2021 zal starten. Naar verwachting zullen er diverse ideeën worden geopperd, waaronder geografische spreiding. Op dit moment kan nog niet worden vastgesteld hoe het krachtenveld eruit zal zien. De discussie is nu nog in een verkennende fase.

De leden van de CDA-fractie vragen op welke manier de Staatssecretaris ervoor gaat zorgen dat excellentie, naast impact, als belangrijkste criterium blijft gelden voor het toekennen van financiering voor onderzoek en innovatie.

Zoals in het Nederlandse position paper voor de tussentijdse evaluatie van Horizon 2020 staat beschreven, is de kabinetsinzet voor de onderhandelingen over een volgend Kaderprogramma erop gericht dat excellentie, naast impact, als belangrijkste criterium blijft gelden voor de toekenning van financiering van het Kaderprogramma.¹ Dit standpunt heeft Nederland reeds uitgedragen in zijn reactie op de consultatie over de tussentijdse evaluatie van Horizon 2020 van de Europese Commissie.

De leden van de CDA-fractie vragen welke oplossing de Staatssecretaris tijdens de Raad zal gaan aandragen om de genoemde innovatiekloof in Europa te dichten.

Tijdens de Raad zal Nederland benadrukken dat EU- lidstaten die op dit moment nog minder onderzoek- en innovatie-intensief zijn de randvoorwaarden hiervoor op orde moeten brengen. Door op nationaal niveau capaciteit op te bouwen, zullen lidstaten beter in staat zijn om deel te nemen aan Horizon 2020. De Europese Commissie heeft eerder namelijk een correlatie aangetoond tussen wat EU- lidstaten zelf investeren in onderzoek en innovatie en het budget dat ze uit het Kaderprogramma weten te verwerven. Voor het opbouwen van capaciteit kunnen de Europese Structuur- en Investeringsfondsen op een slimme en gerichte manier ingezet worden. Nederland heeft dat zelf de afgelopen jaren ook nog gedaan.

¹ Kamerstuk 21 501-30, nr. 391, bijlage

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie vinden het goed te vernemen dat de Europese landen in de mediterrane zone de te verwachte gevolgen van klimaatverandering onder meer benaderen door een gezamenlijk publiek onderzoeksprogramma op te willen zetten. Het rapport «Climate Change, impact and vulnerability in Europe» van het Europees Milieuagentschap (EMA) uit 2016 liet al zien welke verstrekkende gevolgen klimaatverandering kan gaan hebben voor de landen rond de Middellandse Zee. Deze leden zien uit naar de stukken die in aanloop naar de formele Raad van 30 mei 2017 aangaande PRIMA ter beschikking worden gesteld. In de geannoteerde agenda merkt de Staatssecretaris op dat het Maltees voorzitterschap omtrent dit thema daags na de informele raad een aparte ministeriële conferentie organiseert. Hier wordt opgemerkt dat vooral mediterrane landen deelnemen aan deze conferentie. De leden van de D66-fractie vragen in hoeverre Nederland, al dan niet als waarnemer, betrokken is bij deze conferentie.

Een vertegenwoordiger van de Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de Europese Unie zal namens Nederland deelnemen aan deze bijeenkomst.

De leden van de D66-fractie vragen of de Staatssecretaris een rol ziet voor Nederland om betrokkenheid van Nederlandse instituten bij de omgang met klimaatverandering in het Middellandse Zeegebied te bevorderen? De leden van de D66-fractie denken hierbij met name aan kennis over en lopend onderzoek ten aanzien van gewasopbrengsten, bijvoorbeeld van de Wageningen Universiteit (WUR), en kennis over watermanagement.

Nederlandse instituten werken bij onderzoek naar klimaatverandering reeds samen met landen in het Middellandse Zeegebied. Voor voorbeelden van Nederlandse kennis en initiatieven die nuttig kunnen zijn voor deze landen verwijs ik naar mijn antwoord op de vragen over PRIMA van de leden van de CDA-fractie. Vooralsnog ziet het kabinet geen aanleiding voor aanvullende inzet van Nederland om de betrokkenheid van Nederlandse instituten bij vraagstukken in het Middellandse Zeegebied te bevorderen.

De leden van de D66-fractie hebben eveneens met belangstelling kennisgenomen van het feit dat de zogenaamde kenniskloof is geagendeerd. De positie van Nederland in dit debat over Horizon 2020 is helder en wordt gesteund door deze leden: onderzoeksgeld moet niet enkel op geografische basis worden toegekend. Wat deze leden betreft moet onderzoek echter de rode draad zijn in alle Europese investeringsprogramma's en zou dat ook de boodschap moeten zijn van Nederland bij het bespreken van de situatie dat bepaalde landen netto-betaler zijn van dit specifieke investeringsprogramma, waar veel van die landen juist netto-ontvanger zijn van andere Europese investeringsprogramma's. Deelt de Staatssecretaris deze inzet?

Nederland vindt het in deze discussie vooral van belang dat excellentie en impact de belangrijkste criteria blijven voor financiering onder Horizon 2020 en de opvolger daarvan. De impact van het Kaderprogramma is immers het grootst als de financiering gaat naar de meest excellente partijen en onderzoeksvorstellen, ongeacht geografische verdeling. Een op impact en excellentie gebaseerd Kaderprogramma voor onderzoek en innovatie is essentieel voor de toekomst van Europa. Op deze wijze kan het Kaderprogramma een belangrijke bijdrage leveren aan een sterk en competitief Europa, dat van het grootste belang is met het oog op de toenemende wereldwijde concurrentie. De eerste gedachtevorming over

het nieuwe Meerjarig Financieel Kader van de EU, inclusief het Kaderprogramma, zal in de loop van dit jaar worden gestart. Nederland zal op dat moment onder meer een positie innemen over de verhouding tussen deze en andere Europese investeringsprogramma's.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat aan de ministeriële conferentie over Euro-mediterrane samenwerking op het gebied van water en voedsel hoofdzakelijk mediterrane landen deel zullen nemen. Deze leden zijn benieuwd of de Staatssecretaris van mening is dat Nederlandse expertise op het gebied van waterbeheer en voedselproductie van waarde zal zijn binnen het op te zetten onderzoeksprogramma PRIMA. Indien het geval is, verzoeken zij de Staatssecretaris toe te lichten op welke wijze dit zal geschieden, welke budgetten hiervoor beschikbaar worden gesteld en of dit toegankelijk is voor zowel onderzoekers als bedrijven.

Nederland beschikt over expertise die relevant kan zijn voor de vraagstukken waar PRIMA zich op richt. Voor een toelichting hierop verwijs ik naar mijn antwoorden op de vragen hierover van de leden van de CDA-fractie. PRIMA biedt mogelijkheden voor kennisinstellingen die nu al in een EU-structuur of -entiteit werken. Overige instellingen uit niet-deelnemende lidstaten, zoals Nederland, komen in aanmerking voor financiering vanuit PRIMA wanneer zij samenwerken met een instelling uit een van de deelnemende landen en daarvoor ook zelf middelen meebrengen.

De leden van de SP-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat Nederland van mening is dat landen die een onevenredig laag aandeel hebben in de toegekende Horizon 2020-projecten zelf op nationaal niveau capaciteit moeten opbouwen, zodat zij beter in staat zijn deel te nemen aan projecten. Deze leden zijn benieuwd of de inzet van de structuurfondsen wat de Staatssecretaris betreft voldoende zullen zijn om de randvoorwaarden in deze landen op orde te brengen en of naar de mening van de Staatssecretaris deze structuurfondsen sinds de toetreding van deze landen tot de Unie reeds hebben geleid tot een inhaalslag.

Met nationale hervormingen en de inzet van de Europese Structuur- en Investeringsfondsen kan het onderzoek- en innovatiesysteem versterkt worden in lidstaten met een laag aandeel in toegekende Horizon 2020-projecten. Nederland heeft dat in het verleden ook gedaan. Er gaan vaak jaren overheen voordat investeringen en hervormingen effect sorteren en de vorm en mate waarin deze zichtbaar worden kan per lidstaat verschillen. Ierland is een goed voorbeeld van een lidstaat die de Europese Structuur- en Investeringsfondsen heeft benut voor het doorvoeren van hervormingen, waardoor uiteindelijk participatie van Ierland in het Kaderprogramma is toegenomen.

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd of de deelname van de betreffende landen in de afgelopen jaren een stijgende lijn heeft vertoond en of hun deelname aan Horizon 2020 verbeterd is ten opzichte van hun deelname aan bijvoorbeeld het zesde Kaderprogramma.

EU-lidstaten met een sterk ontwikkeld onderzoek- en innovatiesysteem doen het beter in Horizon 2020 (2014 tot heden) dan minder onderzoek- en innovatie-intensieve EU-lidstaten. Door de jaren heen is de deelname van deze EU-lidstaten laag en is er geen duidelijk consequent stijgende lijn te zien.